

Plan til en Ekspedition til Østgrønland og tværs over Indlandsisen.

Af
Lauge Koch.

Det er nu halvandet Aar siden, jeg vendte tilbage fra min 3-aarige Ekspedition Nord om Grønland, og det er paa nærværende Tidspunkt muligt at overse min Ekspeditions videnskabelige Resultater. Konstruktionen af mine topografiske Kort er væsentlig tilendebragt, saaledes at Rentegning og Trykning kan paabegyndes i en meget nær Fremtid. Ekspeditionens Samlinger af Forsteninger er spredt ud til en Række Specialister, og først naar deres Arbejde er tilendebragt, kan jeg beskrive de stratigrafiske Forhold i Nordgrønland. Endvidere er Bearbejdelsen af de glaciologiske Resultater paabegyndt. Der vil da næste Aar foreligge den Situation, at min Del af Bearbejdelsen af Resultaterne er saa langt fremme, at en stor Del Arbejde kan udføres uden min Medvirkning, og det er derfor naturligt, at jeg, der paa 2 Ekspeditioner har tilbragt over 5 Aar i Nordgrønland for at udrede de geologiske Forhold der, nu vender Blikket mod den anden i geologisk Henseende særlig interessante Del af Grønland, nemlig den midterste Del af Østkysten.

Den Interesse, hvormed man i de sidste Aar har omfattet Østgrønland, har som bekendt udelukkende været af kommerciel og kolonisationsrisk Art, og det kan jo ikke nytte at nægte, at den Politik, der har været ført, har beredt Skuffelser. Som en Kendsgerning staar nu imidlertid Oprettelsen af Kolonien i Scoresby Sund med Overførelse af Eskimoer til dette Distrikt, og man tør vel sige, at denne Politik, Danmark har ført i Nordøstgrønland i de sidste Aar i meget høj Grad begunstiger en Ekspedition som den paatænkte. Som bekendt havde Østgrønlandsk Kompagni en Række Stationer paa Østkysten, og da disse Stationer blev opgivet, blev der efterladt et meget stort Materiel, som dels bestod af Proviant, dels af Huse. Man tør vel gaa ud fra, at dette Materiale endnu i det store og hele er i Behold, og det vil kunne yde en meget værdifuld Støtte under en Slæderejse langs den østgrønlandske Kyst, forudsat at en saadan Slæderejse foretages i nær Fremtid. End-

videre vil der ved Anlæggelsen af en Koloni ved Scoresby Sund foreligge en helt ny Situation for videnskabelig Forskning, idet en saadan Koloni befolket med Grønlændere kan udnyttes som en glimrende Basis for længere Rejser.

Den Ekspedition, jeg nu har planlagt, og til hvilken allerede Halvdelen af Midlerne er sikrede, skal derfor have Basis ved Kolonien. Den vil komme til at falde i 2 Afdelinger: 1) en Foraarsrejse fra Scoresby Sund op til Danmarks Havn og tilbage til Kolonien, ialt 2800 km, og 2), en Sommerrejse tværs over Indlandsisen fra Scoresby Sund til Disko Bugten, ialt 1000 km. Ekspeditionen tæller foruden undertegnede kun to Kap York Eskimoer, som jeg personlig har kendt gennem flere Aar paa lange Rejser, og som har tilstrækkelig Tillid til mig til at ville deltage i en saa lang Indlandsisrejse, som der her bliver Tale om. Disse to Kap York Eskimoer skal allerede i Januar 1926 afrejse fra Kap York Distriktet med Slæde ned til de danske Kolonier i Vestgrønland, og derfra overføres de med Skib via Island eller Færøerne til Scoresby Sund, hvortil Ekspeditionen ankommer Sommeren 1926. I Februar 1927 starter jeg, ledsaget af de to Eskimoer, nordpaa til Danmarks Havn og derfra tilbage igen til Kolonien, hvor jeg maa være senest den 1. Juni. Ca. 1 Maaned efter starter de to Eskimoer og jeg op paa Indlandsisen, og jeg venter at kunne ankomme til Disko Bugten saa tidligt, at jeg eventuelt kan hjemgaa med Skib ca. 1. September fra Egedesmide. Hvis jeg af en eller anden Grund bliver noget forsinket, vil der ogsaa senere være Skibslejlighed til Danmark.

Medens Overførselen af Kap York Eskimoerne til Scoresby Sund ikke vil volde Vanskeligheder, vil det derimod blive langt sværere at faa transporteret Ekspeditionens Hunde til den ny Koloni. Det vil nemlig ialt dreje sig om ca. 50 Hunde, idet det maa betragtes som givet, at jeg maa kunne disponere over 2 store Hundespannd til Foraarsrejsen og 2 helt nye Hundespannd til Indlandsisrejsen. Der vil dog her være den Fordel, at Hundespanndet fra Foraarsrejsen kan afgives til Kolonien.

Skønt Ekspeditionen ankommer til Scoresby Sund i August 1926, vil den første af de store Rejser ikke kunne begynde før i Februar næste Aar. Der vil altsaa være nogen Tid til Raadighed for mindre Undersøgelser i Nærheden af Kolonien, men de to Hovedrejser er saa store, at Størstedelen af dette Tidsrum sikkert vil medgaa til Planlæggelsen af disse, og Ekspeditionen vil i det hele blive koncentreret udelukkende om disse to Hovedrejser. Foraarsrejsen bliver rent geologisk. Det topografiske Kort maa betragtes som værende godt nok som Grundlag for en geologisk Undersøgelse (naturligvis vil der være

Smaarettelser at foretage i Kortet). De geologiske Forhold langs denne Kyst er usædvanlig interessante. Der er saaledes konstateret Forsteninger fra alle geologiske Perioder med Undtagelse af to, men de Samlinger, der paa tidligere Ekspeditioner er tilvejebragt, er, med et Par Undtagelser, særdeles smaa, og en stratigrafisk Oversigt mangler fuldstændig. Endvidere maa det formodes, at hele Kysten er ét stort Brudomraade, hvorfra der kun kendes nogle ganske faa sikre Brud, og endelig findes der Foldninger i Lagene, men om dette er en selvstændig Foldning eller kun staar i Forbindelse med Bruddene, vides endnu ikke.

Hvad angaar Rejsen over Indlandsisen, vil de videnskabelige Opgaver for denne blive dels af glaciologisk, dels af meteorologisk Art. Det glaciologiske Program for denne Rejse vil blive lagt i Samarbejde med Oberst J. P. Koch, Professor Hobbs, Michigan University, og flere andre Videnskabsmænd. Ogsaa i Planlæggelsen af de meteorologiske Undersøgelser vil jeg modtage Raad og Støtte af Videnskabsmænd, der særlig har beskæftiget sig med Indlandsisens Klimatologi. Endelig vil der blive udført en Række geofysiske Undersøgelser, dels i Scoresby Sund, dels, saavidt Forholdene tillader det, paa Indlandsisen; jeg sigter her særlig til seismiske og isostatiske Maalinger. En Del af de geofysiske Apparater, der skal bruges paa Indlandsisen, er endnu ikke færdigkonstruerede, hvorfra jeg forbeholder mig Ret til paa et senere Tidspunkt nærmere at redegøre for Arbejdet inde paa Indlandsisen. Den planlagte Rejse vil sikkert komme til at gaa tværs over eller meget nær ved Indlandsisens højeste Punkt.

SUMMARY

L a u g e K o c h gives a detailed account of the Plan to his Expedition to Eastern Greenland and right across the „Indlandsis“.
